

**DICZIONARI
FEMINISTA**

Per les Joventuts d'Esquerra Republicana el feminisme és un dels principals eixos de la nostra lluita. Volem la igualtat efectiva entre dones i homes, volem aconseguir la construcció d'una nova societat també a partir de la llibertat i la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones que la conformen.

La nostra llengua materna és rica en dialectes i variants però volem que tots tinguin una cosa en comú: volem el català lliure de masclismes. La nostra llengua materna és feminista, així és com la nostra societat la coneix.

Posem doncs, a les vostres mans, tot un recull de definicions que fan extensiva la lluita feminista i ens acosta als conceptes que son puntal del moviment. El coneixement s'ha de compartir, i mitjançant aquesta petita obra, pretenem que aquests conceptes arrelin dins la societat per garantir un triomf més a la causa.

Entre les pàgines hi trobareu adjectius, substantius, verbs, idees i conceptes per entendre i fer entendre el feminisme. Un document que us pot servir com a guia per seguir amb la tasca que el jovent republicà fem arreu dels Països Catalans per a la construcció d'una societat més justa, igual i lliure. ♀

ACCIÓ POSITIVA

estratègia destinada a establir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes mitjançant mesures concretes i puntuals, dirigides a un grup determinat, que permetin corregir les discriminacions que són resultat de determinades pràctiques o de determinats sistemes socials.

AGRESSIONS SEXUALS

consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar poder i abusar-ne.

ALIAI

persona que vol acabar activament amb algun tipus d'opressió però que pertany al grup opressor.

ALIENADA

persona oprimida que ha interioritzat i comparteix el sistema del seu opressor.

AMOR ROMÀNTIC

és un model de dominació patriarcal fomentat en la creació d'una conducta amorosa idealitzada en la que els membres de la parella monògama, sobretot la dona en el cas de les parelles heterosexuales, ha d'entregar-se per complert a la persona estimada oblidant-se del seu benestar i els seus drets com a individu.

ANDROCENTRISME

és la visió del món que col·loca l'home al centre de l'univers, que és centrada en el punt de vista masculí.

APODERAMENT

procés pel qual una persona o un grup social adquireix o rep els mitjans per enfortir el seu poten-

cial i la seva autonomia, tant física com econòmica i cultural i coneix millor les seves capacitats i pot participar, així, en organitzacions i en xarxes amb objectius comuns.

ASSETJAMENT LABORAL PER RAÓ DE SEXE

el constitueix un comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona en ocasió de l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, l'ocupació o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i de crear-los un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

ASSETJAMENT SEXUAL

el constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

AUTODEFENSA FEMINISTA

neix al Canadà al final dels anys 70 quan un grup de feministes dissenyen un seguit de cursos que canvien la perspectiva de la dona com un objecte passiu a

la de considerar la dona com un subjecte actiu. L'autodefensa feminista tracta de conèixer les possibilitats del nostre cos, profunditzar sobre d'on prové l'opressió i violència cap a les dones, i dotar d'eines i instruments de lluita per reconèixer i respondre a agressions i fomentar el suport mutu i la sororitat.

AVORTAMENT

és la interrupció de l'embaràs que pot produir-se de manera espontània o a demanda de la dona embarassada. ♀

BRETXA SALARIAL

trencament del principi d'igualtat entre les persones pel que fa al salari rebut per fer la mateixa feina. Les causes principals de la discriminació salarial envers les dones són la menor valoració dels llocs de treball, la classificació professional discriminatòria en relació amb el gènere, i la configuració dels salaris i dels complements.

BINARISME DE GÈNERE

diferència dels individus en dues categories contraposades i úniques en la seva funció de gènere (homes i dones). Encasellar a les persones segons dues identitats: la femenina i la masculina, exclouent altres formes d'identitat.

BINARISME DE SEXE

consideració que només existeix en dos sexes i l'assumpció que cada persona posseeix només les característiques pròpies d'un d'aquests dos (cromosomes, genitals, hormones...). ♀

CÀNON DE BELLESA

conjunt de criteris que defineixen l'ideal de bellesa dins d'una societat determinada. Aquest troba la seva màxima difusió en els mitjans de comunicació, la publicitat i la imatge que ens trasllada la indústria de la moda.

CIS/CISGÈNERE

persona amb una identitat de gènere concordant amb el seu sexe biològic.

COEDUCACIÓ

acció educadora que valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes ni androcèntrics, ni actituds discriminatòries, per tal d'aconseguir l'objectiu de construir una societat sense

subordinacions culturals i socials entre dones i homes. Els principis de la coeducació són un element fonamental en la prevenció de la violència masclista.

COITOCENTRISME

creença de que totes les relacions sexuals han d'arribar a la penetració, anal o vaginal, per considerar-se una relació sexual plena.

COPA MENSTRUAL

recipient, normalment fet de silicona mèdica, que s'utilitza per recollir la sang menstrual. És una alternativa reutilitzable, més ecològica i saludable per el període de la menstruació.

CONSENTIMENT

acord verbal que s'estableix entre les persones a l'hora de mantenir relacions sense cap tipus de coacció.

CONSENS DE QUITO

els estats signants (entre els quals hi ha l'estat espanyol), es comprometen a: Adoptar mesures de coresponsabilitat en la vida familiar i laboral per propiciar la participació política de les dones; adoptar mesures per al reconeixement del treball domèstic i de cura no remunerat; desenvolupar instruments de mesurament periòdic del treball

no remunerat que realitzen les dones i els homes, visibilitzar-lo i reconèixer el seu valor.

CONVENCIÓ SOBRE L'ELIMINACIÓ DE TOTES LES FORMES DE DISCRIMINACIÓ CONTRA LES DONES (CEDAW)

tractat internacional que obliga els estats membres a prendre les mesures necessàries per assegurar l'efectiva protecció de les dones contra totes les formes de discriminació basada en el sexe. És un tractat internacional que forma part del sistema de drets humans de Nacions Unides.

CONVENI DEL CONSELL D'EUROPA SOBRE LA PREVENCIÓ I LLUITA CONTRA LA VIOLÈNCIA I LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

aprovat a Istanbul l'11 de maig de 2011 contra totes les formes de violència cap a les nenes i dones.

CORRESPONSABILITAT EN EL TREBALL REPRODUCTIU

participació equilibrada de dones i homes en cadascuna de les tasques i responsabilitats de la vida familiar, tant del treball domèstic com de l'atenció i la cura de persones dependents.

COSIFICACIÓ

acció de reduir l'existència de la figura femenina a objecte sexual

i de desig. Quan una dona deixa de ser dona i esdevé només un cos.

CULPABILITZACIÓ DE LA VÍCTIMA

actitud que apareix en relació a un abús en què es considera la víctima com a parcial o totalment responsable d'aquest.

CULTURA DE LA VIOLACIÓ

en una època i societat determinada aquella cultura en què la violació és normalitzada en l'esfera social; malgrat considerar-se un problema, és acceptada per la societat. Els mecanismes pels quals se sustenta és la culpabilització de la víctima, la normalització, erotització de la violència sexual, etc.

CURRÍCULUM OCULT

està constituït per aquelles actituds del professorat, missatges en un llenguatge sexista, textos i coneixements androcèntrics que es donen a l'escola, fruit d'unicar els coneixements i objectius educatius tant per a nenes com per a nens. És a dir, encara que la intenció és proporcionar una educació en igualtat, persisteixen de forma oculta, no evident, certs elements que marquen la infravaloració i dependència d'allò femení a allò masculí. ♀

DECLARACIÓ I PLATAFORMA D'ACCIÓ DE BEIJING

la Declaració de Beijing i la Plataforma d'Acció van ser adoptades en el marc de la Quarta Conferència Mundial de les Dones, el 15 de setembre de 1995 a Beijing. El document va ser acordat pels diferents governs mundials per treballar amb una doble estratègia: d'una banda, treballar cap a l'apoderament de les dones, i de l'altra, introduir la transversalitat de la perspectiva de gènere.

DECONSTRUCCIÓ

exercici d'avaluació personal en què la persona s'esforça en desaprendre, identificar i eliminar actituds masclistes en què és exposada per sistema.

DEMOCRÀCIA PARITÀRIA

sistema que defensa la participació política de les dones en igualtat de condicions que els homes. Les quotes o la modificació de les normatives electo-

ral són exemples d'estratègies per aconseguir la democràcia paritària.

DETECCIÓ DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir, per tal d'evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.

DOBLE PRESÈNCIA

d'una dona al lloc de treball en el qual desenvolupa la tasca assalariada mentre s'ocupa, també, de la major part o la totalitat del treball reproductiu.

DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS

drets humans universals basats en la llibertat, dignitat i igualtat inherents a tots els éssers humans.

DIVISIÓ SEXUAL DEL TREBALL

repartiment social de tasques o activitats segons el sexe-gènere que repercuteix en les condicions de vida. Aquest repartiment varia segons les societats i les èpoques històriques, però existeix en totes les societats conegudes. ♀

ECOFEMINISME

moviment que veu una connexió entre l'exploració i la degradació del món natural i la subordinació i l'opressió de les dones. Va emergir a mitjan anys 70 al costat de la segona onada del feminisme i el moviment verd.

EQUITAT DE GÈNERE

imparcialitat de tracte sobre la base del gènere, que pot significar tant una igualtat de tracte

com un tractament que, sent diferent, es pot considerar equivalent en termes de drets, beneficis, obligacions i oportunitats. Té a veure amb els drets humans i la justícia social. L'equitat de gènere reconeix que les necessitats de dones i homes són diferents i que cal identificar-les i tractar-les per corregir els desequilibris.

ESTEREOTIP DE GÈNERE

conjunt de clixés, concepcions, opinions o imatges generalment simplistes que uniformen les persones i adjudiquen característiques, capacitats i comportaments determinats a les dones i als homes.

ESPAIS NO MIXTES

són espais de trobada que surgen de la necessitat d'apoderament, d'alliberació i emancipació dels col·lectius oprimits. ♀

FAL·LOGENTRISME

referent al falo com a centre de la sexualitat; que tota la sexualitat s'orienta i gira entorn del falo, el qual és l'objecte de totes les pulsions, de tot el desig, capaç d'atreure i absorbir el conjunt de l'energia eròtica de la dona.

FEMINICIDI

assassinat d'una dona pel simple fet de ser dona. Són crims sorgits de la desigualtat i la discriminació de les relacions de poder de gènere.

FEMINISME

moviment social i polític que denuncia la submissió tradicional

de les dones als homes i promou l'equiparació de drets entre els homes i les dones i la creació d'una societat sense desigualtats i amb igualtat d'oportunitats. A nivell teòric existeixen diferents corrents que en el seu conjunt, fonamenten la lluita de les dones a favor de l'emancipació.

FEMINITZACIÓ DE LA POBRESA

fenomen que dóna nom a una situació generalitzada en la majoria dels països i que visibilitza a les dones com a col·lectiu que constitueix la majoria de la població pobra del planeta. La pobresa i les polítiques d'ajustament dels diferents països impacten de manera directa en la participació de les dones en el mercat laboral i en el seu accés als recursos econòmics i socials que ofereix l'Estat del Benestar, promovent lleis i pràctiques administratives que limiten l'accés de les dones als recursos econòmics. ♀

GÈNERE

construcció cultural i social que defineix les diferents característiques emocionals, afectives, intel·lectuals i els rols que cada societat assigna com a propis i naturals a dones i homes.

GORDOFÒBIA

discriminació, estigmatització, odi i opressió cap a les persones considerades gordes i que no s'adapten en els cànons de bellesa imposats pel patriarcat i el capitalisme. La gordofòbia és un problema que consisteix en enviar missatges negatius que associen aquests tipus de cossos no normatius amb el fracàs, la mala salut i la no sexualització, generant un sentiment d'autoodi. ♀

HETEROPATRIARCAT

sistema sociopolític en què a nivell de gènere els homes tenen supremacia sobre els altres gèneres i, a nivell de sexualitat, l'heterosexualitat té supremacia sobre les altres orientacions sexuals.

HETERONORMATIVITAT

sistema social i cultural que naturalitza l'heterosexualitat com a norma i que sosté una visió binària del gènere (home/dona) imposant rols específics per cada un dels gèneres. ♀

IDENTITAT DE GÈNERE

percepció individual que es té de si mateix en tant a sentir-se, home, dona o d'un gènere no binari.

IGUALTAT

principi que dóna el mateix valor a totes les persones, tot reconeixent les diferències i les especificitats individuals i que crea les condicions perquè totes les persones puguin desenvolupar lliurement les seves capacitats personals i prendre decisions sense les limitacions imposades pels rols tradicionals en funció del sexe, l'edat, l'ètnia, etc, a fi i efecte d'aconseguir una societat sense subordinacions, incloent i integradora.

IGUALTAT D'OPORTUNITATS

principi que implica garantir que

les persones puguin accedir i participar en les diferents esferes de la vida (econòmica, política, presa de decisions,...) i en tot tipus d'activitats (formació, educació,...) amb les mateixes condicions que altres.

INDICADOR DE GÈNERE

mesura, nombre, fet, opinió o percepció que mostra la situació específica de les dones i dels homes, així com els canvis que es produeixen en els dos grups a través del temps.

INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE

informes d'avaluació de l'impacte potencial que té una política en la situació de dones i homes, amb l'objectiu global d'eliminar les discriminacions i aconseguir la igualtat entre dones i homes.

INTERSECCIONALITAT

l'estudi de les identitats socials solapades i els seus respectius sistemes d'opressió i discrim-

inació (de gènere, de raça, de classe, etc.). Suggereix que aquestes opressions no són independents, sinó que es reproduïxen i es reforcen mutuament.

INTERSEXUALITAT

és un terme que s'utilitza per una varietat de situacions en les quals una persona neix amb una anatomia reproductiva o sexual (genitals, nivells hormonals, patrons cromosòmics...) que no encaixen en la categorització clàssica de femení o masculí. Tradicionalment s'utilitzava el terme 'hermafrodita' però s'ha deixat d'utilitzar per ser erroni, inexacte i tendeix a la confusió. ♀

JUSTÍCIA SOCIAL

recerca d'equilibri entre parts desiguals mitjançant acció positiva a favor del col·lectiu més feble. Si una part de la societat segueix oprimida, la justícia social no existeix. ♀

LLENGUATGE SEXISTA

el sexisme lingüístic es materialitza quan el llenguatge resulta discriminatori a causa de la seva forma. El llenguatge és un fet cultural que s'utilitza per transmetre valors (positius o negatius) d'unes persones a unes altres i que es pot modificar o alterar per tal de reforçar els estereotips existents en la societat o bé per canviar-los. ♀

MANSPLAINING

situació en què un home explica quelcom a una dona de manera condescendent o paternalista, donant per suposat que té molt més coneixement que qualsevol dona.

MANSREADING

situació en què un home ocupa més espai públic del necessari. Sobretot fa referència a situacions en el transport públic en què obren tant les cames que invaeixen l'espai del seu costat.

MASCLISME

discurs sobre la desigualtat. Es basa en la discriminació a causa de la creença que els homes són superiors a les dones. El masclisme s'expressa de moltes

formes diverses i sovint també de forma subtil, evidencia el sexisme present en l'estructura social.

MATRIARCAT

forma d'organització social que dóna la màxima importància política i jurídica a la dona.

MESURES D'ACCIÓ POSITIVA

mesures específiques que han d'adoptar els poders públics per tal de corregir les situacions patents de desigualtat entre dones i homes. Aquestes mesures han de ser objectives -han de respondre a una situació de desigualtat acreditada-, temporals -mentre duri la situació desigual- i proporcionals als objectius que es volen aconseguir.

MICROMASCLISME

pràctiques masclistes quotidianes, subtils, normalitzades i invisibles. Inclouen petits abusos

MISOGÍNIA

dins d'aquest concepte podem trobar dues dimensions; per un costat l'odi, despreci i adversió cap a la dona i tot el relacionat amb la feminitat, culpabilitzant-la de tot. Per altre banda, també encasella la dona en l'únic i exclusiu paper de mare patidora, al servei de l'home i la família o com a simple instrument reproductiu.

MITE DE L'APARELLAMENT

creença que la parella és universal i natural.

MITE DE L'EXCLUSIVITAT

la creença que és impossible estar enamorat/da de dues persones a la vegada.

MITE DE LA FIDELITAT

la creença única que tots els desitjos passionals, romàntics, i eròtics han de satisfer-se exclusivament amb una única persona, la pròpia parella.

MITE DE LA GELOSIA

la creença que la gelosia com una mostra d'amor, la gelosia és un requisit indispensable en el veritable amor. Aquest mite s'utilitza com a justificació de comportaments abusius, violents, possessius, repressius, injustos, egoistes...

MITE DE L'EQUIVALÈNCIA

la creença que "l'amor" i "l'enamorament" són equivalents. Implica no reconèixer la diferència entre els dos conceptes, i no reconèixer com a natural la transformació de sentiments al llarg del temps, o viure-la de forma traumàtica.

MITE DE L'OMNIPOTÈNCIA

la creença que "l'amor ho pot

tot", i que és suficient un gran amor per solucionar tots els problemes interns i externs que vinguin...per canviar el caràcter, la personalitat, la forma de vestir, o vicis de les persones..."por su propio bien"... Aquest ha fet especialment mal en les relacions de violència masculista, creant fils invisibles que fomenten la dependència emocional.

MITE DEL "LIBRE ALBEDRÍO"

la creença que els nostres sentiments amorosos són absolutament íntims, i no estan influenciats per factors socio-biològic-culturals, aliens a la nostra voluntat i consciència, i això comporta excés de confiança, sentiment de culpabilitat...

MITE DEL MATRIMONI O DE LA CONVIVÈNCIA

la creença que l'amor romàntic i autèntic ha de conduir necessàriament a la unió estable dels membres, i que per tant la satisfacció sexual només s'ha de donar en el matrimoni. Això es contraposa a la passió, que és transitòria i comporta la decepció.

MITE DE LA PASSIÓ ETERNA

pensar que l'amor químic dels primers mesos es pot mantenir durant anys de convivència.

MITE DE LA MITJA TARONJA

creença que escollim a la parella que teníem predestinada d'alguna forma, i és la única elecció possible. Té l'origen a la Grècia clàssica, amb el relat de les “ànimes bessones”. Aquest mite provoca o una alta exigència en l'àmbit de la parella, o una tolerància excessiva dins la relació, al considerar que si és la “meva mitja taronja”, hem de permetre més, sacrificar-se més, perquè les coses al final aniran bé.

MUTILACIÓ GENITAL FEMENINA

O RISC DE PATIR-LA

inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins o hi produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona. ♀

NEOMASCLISME

el canvi en les noves formes de relacionar-nos i el canvi de valors que han viscut les noves generacions han transformat la forma d'expressió dels comportaments masclistes, més invisibilitzats i difícils de detectar. També existeix una falta de percepció, sobretot entre els joves, de patir o exercir comportaments masclistes.

NOUS USOS DEL TEMPS

manera d'organitzar socialment la realitat quotidiana, tenint en compte la necessitat de les persones de conciliar el temps personal, el temps laboral i el temps social. ♀

OPRESSIÓ

autoritat exercida de discriminació sistemàtica cap a un grup social amb o sense el suport estructural d'una societat. En són exemple el racisme, el sexisme, el classisme, etc.

OBREIRA

s'entén per obrera tota dona que treballa, ja sigui assalariada o mestressa de casa. Actuació de la dona obrera per alliberar-se de l'explotació capitalista i alhora, a l'estereotip de la criança sent exclusivament competència femenina. ♀

PARITAT

la paritat, entesa com una participació equilibrada de dones i homes en les posicions de poder i de presa de decisions en totes les esferes de la vida, constitueix una condició important per a la igualtat entre sexes.

PATRIARCAT

forma d'organització política, econòmica, religiosa i social basada en la idea d'autoritat i lideratge de l'home sobre la dona. El patriarcat ha sorgit d'una presa de poder històrica per part dels homes, creant un ordre simbòlic a través dels mites i la religió que el perpetuen com a única estructura possible.

PERSPECTIVA DE GÈNERE

mètode que permet diferenciar els impactes de les polítiques,

actes legals i altres accions sobre la població femenina i/o masculina. Aplicada al disseny, implementació i avaluació de les polítiques públiques permet que aquestes s'adeqüin a les necessitats i aspiracions de dones i homes.

PERSPECTIVA DE LES DONES

consisteix a planificar, executar i avaluar polítiques a partir del concepte d'igualtat, donant valor a les aportacions de les dones en la construcció, el manteniment i la transformació de la societat.

PLA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS

estratègia empresarial destinada a assolir la igualtat real entre dones i homes en el treball, eliminant els estereotips, les actituds i els obstacles que di culten a les dones accedir a determinades professions i determinats llocs de treball en igualtat de condicions que els homes i promovent mesures que afavoreixin la in-

corporació, la permanència i el desenvolupament de la seva carrera professional, de manera que s'obté una participació equilibrada de dones i homes en totes les ocupacions i en tots els nivells de responsabilitat.

produeix una identificació de la masculinitat amb valors positius (la força, la racionalitat, la independència...) i de la feminitat amb valors contraris. ♀

PLANS ESTRATÈGICS DE POLÍTQUES DE DONES

instruments que recullen el conjunt d'objectius i mesures que el govern ha d'implementar per fer efectiu el principi d'igualtat entre dones i homes.

PRESSUPOSTOS DE GÈNERE

permeten fer visible l'impacte de les polítiques econòmiques del Govern en dones i homes.

PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista per mitjà de la reducció dels factors de risc, i impedir-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania.

PRIVILEGIS MASCULINS

són el conjunt de situacions i avantatges que col·loquen als homes en una posició de poder social. Aquests privilegis són interiotitzats durant el procés de socialització, el el qual es

QUOTA DE PARTICIPACIÓ

acció positiva que implica l'establiment de percentatges de presència d'un grup determinat amb la finalitat de pal·liar el desequilibri existent generalment en posicions de presa de decisions o d'accés a oportunitats.

QUEER

teoria que afirma que els gèneres, identitats i orientacions sexuals de les persones són resultat d'una construcció social i no estan lligats a cap naturalesa biològica. Rebutja qualsevol categorització universal i fixe ja que considera que són imposades per el sistema cisheteropatriarcal. ♀

ROLS DE GÈNERE

comportaments apresos en una societat, comunitat o grup social concrets en els què els seus membres estan condicionats per percebre com a masculines o femenines certes activitats, tasques i responsabilitats. ♀

RECUPERACIÓ DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

etapa del cicle personal i social d'una dona que ha viscut situacions de violència en què es produeix el restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

REPARACIÓ DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, socials, laborals, sanitàries, educatives i similars, preses pels diversos organismes i agents responsables de la intervenció en l'àmbit de la violència masclista, que contribueixen al restabliment de tots els àmbits danyats per la situació viscuda.

SERVEIS D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA DEL DELICTE

serveis que tenen com a finalitat, entre altres, oferir a les dones informació i suport en els procediments legals que es deriven de l'exercici dels drets que els reconeix la legislació vigent.

SEXE

atribut innat de les persones determinat per la naturalesa que estableix diferències físiques, biològiques i anatòmiques entre dones i homes.

SEXISME

ideologia que defensa la subordinació de les dones i l'ús de mètodes que perpetuïn la situació d'inferioritat, subordinació i explotació del sexe dominat: el femení.

SOSTRE DE VIDRE

barreres invisibles que dificulten o impedeixen l'accés al poder a les dones, als nivells de decisió o als nivells més alts de responsabilitat, de manera que queden estancades les seves carreres professionals o polítiques en les categories o els nivells organitzatius més baixos.

SOCIALITZACIÓ DIFERENCIAL

procés basat en la interacció mitjançant la qual les persones desenvolupen aquelles actituds i comportaments considerats adequats als rols de gènere.

SORORITAT

dimensió ètica, política i pràctica del feminisme contemporani. Terme emprat per descriure la solidaritat i l'aliança entre les dones per defensar-se, recolzar-se i lluitar contra la discriminació i els problemes compartits només pel fet de ser dones.

SUFRAGISTES

fa referència al moviment reformista social, econòmic i polític que va aclaparar gran part de la lluita feminista a finals del segle XIX i principis del XX. S'origina el 1840 a EEUU i va tenir un fort impacte al Regne Unit. A partir del 1865 es va estendre a la resta de països europeus. ♀

d'elaborar comunicacions i instituir estructures que s'ocupessin d'implementar aquesta estratègia.

TERRA ENGANXÓS

concentració de les dones en els nivells més baixos del mercat de treball, ja sigui en els llocs de treball que exigeixen menors qualificacions o en els que ofereixen pitjors salaris o condicions més vulnerables.

TRACTAT DE LA COMUNITAT EUROPEA

estableix, entre els seus principis generals (art.2 i art. 3.2 TCE), la igualtat entre homes i dones. A més, l'art. 13 TCE preveu mesures de lluita contra tota discriminació, mentre que els art. 137 i 141.3 s'ocupen de la igualtat de tracte i d'oportunitats en l'àmbit laboral. A partir de la Plataforma de Beijing de 1995, la Unió Europea va incorporar la transversalitat de gènere entre els seus principis (art.3.2 TCE), a més

TRANSFEMINISME

aplicació dels discursos transgènere als discursos feministes. El concepte de transfeminisme va més enllà d'obtenir l'alliberament de la dona, sinó que entén el propi concepte de gènere com una construcció que s'utilitza com a eina d'opressió. Es tracta d'un moviment de resistència que entén el gènere com un sistema de poder que produeix, controla i limita els cossos, per adaptar-los a l'ordre social establert, prenent modificar, ampliar, alterar i transformar els codis que regeixen totes aquestes construccions socials.

TRANSTORNS DE LA CONDUCTA ALIMENTÀRIA (TCA)

són un conjunt de transtorns mentals, que entre ells s'inclou l'anorèxia i la bulímia, i que supo-

sen una alteració de la conducta respecte al menjar i amb el cos que provoca una repercussió física i psicològica en qui ho pateix. L'aliança entre el capitalisme i el patriarcat és un factor clau en el desenvolupament d'aquestes malalties.

TRANSVERSALITAT

l'aplicació de la transversalitat de la perspectiva de gènere i de les dones a les polítiques públiques significa que els poders públics han d'integrar el reconeixement de l'existència de dones i homes al conjunt de les seves polítiques, per tal que aquestes responguin a les realitats, oportunitats, necessitats i expectatives dels dos sexes i, alhora, tenir en compte que els canvis necessaris per millorar la societat han d'impactar positivament sobre els dos grups de població. ♀

VICTIMITZACIÓ SECUNDÀRIA O REVICTIMITZACIÓ

maltractament addicional exercit contra les dones que es troben en situacions de violència masclista com a conseqüència directa o indirecta dels dècits -quantitatius i qualitativs- de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions desencertades provinents d'altres agents implicats.

VIOLÈNCIA OBSTÈTRICA

fa referència a qualsevol qualsevol acció que patologitzi els processos reproductius naturals i biològics. Aquests s'expressen mitjançant un tracte deshumanitzat per part dels professionals de la salut, relacionades amb tot el procediment que comporta un embaràs.

VIOLÈNCIA CONTRA ELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS DE LES DONES

inclou els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.

VIOLÈNCIA DERIVADA DELS CONFLICTES ARMATS

inclou totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com ara l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, la infecció intencionada de malalties, la tortura o els abusos sexuals.

VIOLÈNCIA ECONÒMICA

privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs lles o lls, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT FAMILIAR

violència física, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i les menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. No s'hi inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT LABORAL

violència física, sexual o psicològica que es pot produir en el centre de treball i durant la jornada laboral, o fora del centre de treball i de l'horari laboral si té relació amb la feina.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA

violència física, psicològica, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.

VIOLÈNCIA FÍSICA

comprèn qualsevol acte o omisió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

VIOLÈNCIES MASCLISTES

violències que s'exerceixen contra les dones en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones, i que, produïdes per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, intimidacions o coaccions, tenen com a resultat un dany o patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com el privat.

VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA

comprèn tota conducta o omisió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaces, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

VIOLÈNCIA SEXUAL I ABUSOS SEXUALS

comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

VIOLÈNCIA SIMBÒLICA

descriu formes de violència que s'exerceixen a través de la comunicació i que són poc visibles, subjacents i implícites. La maternitat forçada, l'heteronormativitat i els rols de gènere serien uns exemples de les seves expressions.

VAGINA

òrgan genital femení revestit de teixit muscular i membranós que connecta la vulva amb l'úter. Té dos funcions principals: conducte de sortida del teixit i la sang endometrial durant la menstruació, i el canal pel qual surten els nous vinguts en donar llum. ♀

@JERCdones

jerc.cat/dona